

Foto: Mik Eskestad

Dan Turèll har mere i hatten

Multimennesket Dan Turèll runder snart de 40 år, men har fortsat fuld fart på. I disse dage kommer bøgerne nummer 66 og 67 fra hans hånd, og han har ingen planer om at sætte tempoet ned.

LÆS 3. DEL SIDE 3

Dan Turèll uden for den københavnske café, han har lagt navn til.

Foto: Mik Eskestaa

A/S Dan Turèll

A/S Dan Turèll

Dan Turèll er et altnuligtmenneske: Digter og forfatter, entertainer i band'et "Sølvstjerne", avis-skribent og bogforlægger. Han har skrevet 65 bøger, og oven i hinanden kommer nu nummer 66 og 67. Og så er han endog endnu ikke fyldt 40 år! Han har været lige så hurtig som han snakker

Af Sven Bedsted

Snart 40-årig københavner med en blandet baggrund i det danske samfundsliv, såvel som seksuallivet, musikken, litteraturen, stofverdenen, dagspressen, TV og showbusiness. Måske lidt rå, men altid ærlig og varm...

...ja, vi byder jer velkommen til at møde...

...Dan Turèll!

Sådan karakteriserer han - på opfordring - sig selv. Og så påstår han tilmed, at han har selvironi.

Det er "Onkel Danny's" mindste kunst efter sekunders betænkningstid at rable sådan en svada af sig. Få har grebet ham i et "øh...". Og når der er publikum, mikrofoner eller journalister i nærheden, ved han, hvad der forventes af ham.

Bog 66 og 67

Et talende vandfald, en omværende trykkoger, som med hyppige mellemrum slipper varme ord ud i bundter, der også kunne kaldes bøger. I fredags kom den 66. i rækken (hans sjette krimi) og på næste fredag nr. 67 (en digtsamling) - "det er den normale pensionssalder". Altsammen (plus diverse i aviser, radio/TV og på scenen med band'et "Sølvstjerne") produceret på 15 år siden debut-året 1969. En gennemsnitlig årsproduktion på 4 1/2 bøger. Men i år kommer han kun op på fire, og i 1980, da han holdt sabbatår for at skifte spor til krimi-genren, udgav han ikke en eneste bog - "så jeg har meget at indhente".

Café Dan Turèll

Da han opdager, at intervieweren ikke bruger båndoptager sætter han tempoet ned. Og i løbet af et kvarter har han

fundet det, man ville kalde et normalt samtale-niveau. Det vil sige, at han også giver sig tid til at holde øje med omgivelserne og tilsende den diverse smil og replikker.

Vi mødes på Café Dan Turèll i Store Regnegade, fordi det var praktisk uladsigørligt hjemme på Alhambravej (en ord-gøgler som Dan Turèll kunne aldrig bo i Vestergade). - Stedet fik hans navn i 1977, da Kenn André Stilling (manden bag Café Sommersko og senest Café Victor) ville opkalde en café efter en nulevende forfatter, fordi Wessels Bodega ligger i nabolaget. Selv foreslog Dan Turèll, at Schade fik æren, men ejeren mente, at der var mere "nulevende" i Turèll. Schade døde da også tre måneder senere - men det var nu ikke derfor.

Det kan oplyses, at Turèll ikke har forpligtet sig til at sidde her et vist antal timer ugentligt med sin Urquell (den originale pilsner fra Tjekoslovakiet), og han får end ikke rabat. Men selv bag en maske i form af en ironisk remse har han svært ved at skjule, at han er beæret:

»Mange får kunsthånd-penge, nogle får Bakkehuse, nogle får akademipriser, og enkelte får en café opkaldt efter sig.«

Starten

»Bliver du aldrig træt og slapper af?«

»Jo, ved sengetid. Alle forventer jo en rap replik, også vennerne i nabolaget, når vi sidder nede på den lokale beverding. Og når kenen kommer hjem, vil hun jo også gerne have det lidt muntert. Men ved sengetid, og når jeg læser kriminalromaner, så slapper jeg af. Jeg mediterer ikke så meget mere, men opnår den samme

virkning ved at læse krimier.«

Dan Turèll vil så forfærdeligt gerne tale om krimier og sin andel i et nyt krimi-forlag, men han må vente med sit reklamespot.

-Han er opvokset i Vangede, hvad han selvfølgelig allerede selv har beskrevet meget bedre. Da han gik ud af skolen som 14-årig, solgte han sin første artikel, der efter en dårlig eksamen meget naturligt handlede om "eksamens-vanvid", til Politiken. Siden har han ikke kunnet holde op med at skrive:

»Der er ingen i denne verden, der ikke ligger under for noget, som har løbet løbsk med dem på et eller andet tidspunkt. For mig var det sproget, og så kunne jeg lige så godt hage mig fast i det.«

Men fader Turèll, der var elektriker, hørte til den generation, som mente, at børnene måtte klare sig selv fra det fyldte 18. år. Og det gjorde sønnen Dan så:

»Jeg har dog, som en af de få i den litterært bekendende verden, været glad for min FAR.«

Nogen uddannelse blev det ikke til, men diverse småjobs som tæppe-klipper, markiseopsætter, jord- og betonarbejder, cykelbud, vognvasker, postbud, vinduespudder, stanseriarbejder, korrekturlæser og m. m. mere, inden han kunne leve af at sætte ord sammen. Det kunne han så småt fra 1970.

Skødesløshed bunder i perfektionisme

Og det er ikke helt tilfældigt, hvordan ordene sættes sammen. Som gammel korrekturlæser er han meget af en perfektionist, og lidt af en plage for sit forlag (Borgen), for han blander sig i alle faser af en bogs tilblivelse:

»Al tilsyneladende skødesløshed bunder i perfektionisme. Men somme tider kan man jo have en dårlig dag.«

Han hører ikke til dem, der altid går rundt med en notesbog og noterer idéer ned, efterhånden som de melder sig - skidtet lægger sig altid i baghovedet, for i virkeligheden er den menneskelige hjerne en EDB-maskine.«

Men ellers er det den gamle arbejds-metode fra skoletiden: Kladde og indskrivning. Begge processer foregår ved den elektriske skrivemaskine, hvor han tilfældigvis altid sidder. Når han skriver lyrik, artikler og lignende, sker det pr. intuition:

»Men når jeg skriver krimier, pisser jeg mig selv til at skrive et kapitel om dagen mellem klokken 9 og 16. Det er et spørgsmål om koncentration.«

»Godt, kom så bare med de krimier.«

»Herligt! Ser du, da jeg opdagede, at jeg kunne lave et typisk Turèll-digt om hvad som helst, besluttede jeg at holde pause, rejste til Italien, Malta og USA for at skifte spor. Jeg ville opleve en gammel kærlighed til krimi-genren ved selv at skrive et par stykker.«

Det er nu blevet til seks - den der udkom i fredags hedder "Mord i september". Hver af de fem første er udkommet i tre oplag, og Nordisk Film har lige købt to af dem, "så det ender vel med, de bliver filmatiserede".

Den syvende krimi

Og efter nytår går Dan Turèll igang med den syvende. Den skal foregå i USA, og han har miljø-ideen parat:

»Hos mig er det miljøet, der laver handlingen, og ikke omvendt. At lave en god historie, et godt plot, ville for mig være det samme, som hvis en elefant prøvede at spille pingvin.

Derimod kan jeg huske miljøer, huske, hvordan de lugter. Samme svaghed, som Simenon har. Han har ikke lavet én god historie, men de lugter.

Jeg er også meget fascineret af rum, hvordan de fungerer, hvordan lyset falder, osv. Hvis jeg skulle begynde forfra, ville jeg være arkitekt...hvis jeg altså havde tålmodigheden til at gennemføre en uddannelse.«

Forlaget

Foreløbig har Dan Turèll travlt med alt muligt andet. Han er bl. a. blevet forlagsboghandler. Sammen med antikvarboghandler Bjarne Nielsen og filmanmelder Per Calum har han stiftet forlaget Pinker-

ton, der vil udgive tre gode, udenlandske krimier om året:

»Ingen af os skal leve af det. Vi vil blot lege lidt. Og når de to andre kommer, siger min datter, Lotus: Far, nu kommer dine to legekammerater.«

Ved navnet Lotus begynder hans øjne at søge uret. Det er hans tur til at hente den femårige datter i børnehaven. Mor Chili er på job. Hun er skuespiller og hed Inge Margrete Svendsen i sit tidligere liv.

Skattevæsenet

og rentedøden

Han kan lige så godt tage en taxa, for han er alligevel afgået ved rentedøden:

»I 10 år har skattevæsenet og jeg været på kant med hinanden. Måske skyldes det oprindeligt en mangel på målbevidst bogføring fra min side, men nu lader de mig ikke i fred. Det er som at komme på hårde stoffer, du kommer aldrig ud af det igen.

For hver gang, man skylder 10.000, skriver de ekstra 10.000 på i renter. Et rente-cirkus.

Det eneste fornuftige ville være at købe for 50.000 kr. anparter i et trusserederi, og få et fradrag på en kvart million. Men jeg synes ikke, det burde være nødvendigt.«

Ifølge sin revisor havde Dan Turèll sidste år en skattepligtig indkomst på 225.000 kr. - hvis han altså har regnet rigtigt.«

Dan Turèll stopper sig endnu en majspipe, og noget tobaksmuld kan skimtes under neglene. Jo, han maler ikke længere sine negle sorte, og et tyndt hårlag truer med at dække hans ellers skaldede kranium:

»De ydre reklame-blikfang er ikke så vigtige længere. Man bliver ældre. Og man skal ikke blive ved med at lave den samme happening for længe ad gangen,« siger han, mens han ifører sig den svære, sorte læderjakke og bløde, sorte hat, inden han glider ud i taxaen på jagt efter sin ventende Lotus-bloomst.